

Микола Іванович Андрусов

Микола Іванович народився 7(19) грудня 1861 р. в Одесі. Після закінчення школи вступив до Новоросійського університету. Нині Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова. Факультет за сучасними критеріями незвичайний - природниче відділення фізико-математичного факультету. Нині це 3 факультети – Фізичний (фізфак), математики, економіки та механіки (мехмат) та геолого-географічний.

Наполегливе навчання дає хороший результат. За успіхи у навчанні, з метою удосконалення геологічної освіти, Андрусову була призначена дворічна стипендія для поїздки на стажування у провідні університети Європи. У 1885-1887 рр. він працював у лабораторіях і університетах Відня (Австрія), Мюнхена (Німеччина), Загреб (Хорватія), Італії, Тіроля (федеральна земля на заході Австрії). Після повернення із європейського відрядження у 1887 р. вступив до аспірантури на кафедру геології Санкт-Петербурзького університету.

1889 одружився з донькою видатного археолога Генріха Шлімана (першовідкривача античної Трої) — Надією.

У 1890 р., після захисту магістерської дисертації, повертається до Одеси на посаду приват-доцента Новоросійського університету.

1897 - захищає докторську дисертацію з палеонтології. У 1896-1904 рр. - професор Юр'ївського (Тарту) університету по кафедрі мінералогії.

У 1905-1912 рр. - професор Київського університету. В цей період працював над стратиграфією неогену Причорномор'я на палеонтологічній основі.

Автор великої кількості наукових праць в найрізноманітніших галузях географії.
Вперше встановив “зараженість” глибин Чорного моря сірководнем.

Однією з головних особливостей Чорного моря є сірководень: на глибині понад 200 метрів його стільки, що вижити здатні лише деякі види бактерій.

Велика концентрація сірководню на дні Чорного моря обумовлена тим, що в стародавні часи на місці моря знаходилося прісноводне озеро – найглибше на Землі. проте пізніше відбулися зміни (причина яких достовірно не встановлено). Образовался пролив Босфор. Озеро було затоплено солоними водами світового океану.

В результаті всі прісноводні мешканці загинули, тим самим викликавши зараження води сірководнем.

Кілька видів бактерій, що живуть на дні і в товщі самої води, виділяють сірководень в процесі переробки різних останків живих істот, що падають з поверхні.

Крім того, одним з джерел сірки є сульфати морської води, які деякі бактерії використовують замість кисню як помічника в окисленні органіки.

Чорне море - єдина в світі водойма, де така величезна кількість води насичена сірководнем. Маючи велику глибину, море відносно невелике за площею, і водообмін між верхніми і нижніми його шарами недостатній. Вода в Чорному морі занадто слабо перемішується (це відбувається за рахунок хвиль і вертикальних течій), і кисень практично не надходить в глибинні шари - його досить для життя лише в поверхневих шарах (близько 150 метрів).

Турецькі учені вважають, що Чорне море, може стати невичерпним джерелом екологічно чистого водневого палива, яке зараз розглядається як основа енергетики майбутнього. "Сірководень - один з найтоксичніших газів, але він має велику економічну цінність, оскільки з нього можна одержувати водень. Таким чином, Чорне море - не тільки серйозна екологічна проблема, а й потенційне джерело водневої енергії, якщо буде розроблений процес розкладання сірководню", - пишуть автори дослідження.

У 2019 році було організовано міжнародну експедицію, для вимірів на якій глибині починається шар сірководню, та чи є загроза того, що вбивчий для всього живого шар наближається до поверхні. Про цю експедицію BBC зняло мінісеріал "Коли хвилюється Чорне море".

З 1921 р. Микола Іванович працював у лабораторіях Сорбонського (в Парижі) і Карлового (у Празі) університетів. Поштовхом до еміграції вченого стала трагічна смерть його сина — молодого вченого, учасника біологічної експедиції на Кольський півострів.

Помер Андрусов 27 квітня 1924 у Празі (Чехія).

Інший син вченого — Дмитро Андрусов (дійсний член Словацької Академії Наук) після смерті батька опублікував його працю «Післятретинна тирранська тераса в області Чорного моря».

Джерела

<https://geodictionary.com.ua/node/30995> - Геологічний словник "АНДРУСОВ МИКОЛА ІВАНОВИЧ"

<https://dolcevita.ua> - "Звідки в Чорному морі стільки сірководню?"

<https://vseosvita.ua> – "Сірководень на дні Чорного моря"

<https://www.unian.ua/science/201699-chorne-more-moje-stati-djeregom-vodnyu-i-sirki.html> - "Чорне море може стати джерелом водню і сірки"

<https://www.bbc.com/ukrainian/media-50747713> - "Сірководень пре із безодні, щоб вбити Чорне море? – мінісеріал ВВС"

ВІКІПЕДІЯ – стаття «Андрусов Микола Іванович»
